

Régiók Bizottsága vélemény – Tárgy: „Az Európai Bizottság közleménye a Tanács és az Európai Parlament részére – Jelentés az Európai Unió erdészeti stratégiájának alkalmazásáról”

(2006/C 115/19)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Bizottság közleményére az Európai Tanács és az Európai Parlament részére az Európai Unió erdészeti stratégiájának alkalmazásáról (COM (2005) 84 final),

tekintettel az Európai Bizottság 2005. március 17-i határozatára arra vonatkozóan, hogy a tárggyal kapcsolatosan az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikkének (1) bekezdése értelmében konzultál a Régiók Bizottságával,

tekintettel a Háromtagú Elnökség 2004. november 16-i határozatára arra vonatkozóan, hogy a „Fenntartható fejlődés” szakbizottság kapjon megbízást a témával kapcsolatos vélemény kidolgozására,

tekintettel a Tanácsnak az Európai Unió erdészeti stratégiájáról szóló, 1998. december 15-i állásfoglalására,

tekintettel 1997. november 19-i véleményére az „Erdőhasználat, erdőgazdálkodás és -védelem az Európai Unióban” témájában (CdR 268/1997) ⁽¹⁾,

tekintettel 1999. november 18-i véleményére az alábbi tárgyban: „Az Európai Bizottság közleménye a Tanács, az Európai Parlament, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, valamint a Régiók Bizottsága részére az Európai Unió erdészeti stratégiájáról” (CdR 184/1999) ⁽²⁾

tekintettel a Régiók Bizottsága 2003. február 12-i véleményére a Közösségben található erdők és a környezetvédelmi kölcsönhatások monitorozására vonatkozó európai parlamenti és tanácsi rendeletre tett javaslatról (Forest Focus) (CdR 345/2002) ⁽³⁾,

tekintettel a „Fenntartható fejlődés” szakbizottság által 2005. október 6-án elfogadott véleménytervezetre (CdR 213/2005 rev. 1 – előadó: Enrico Borghi, Vogogna önkormányzatának tagja (IT/ALDE))

2005. november 16–17-én tartott 62. plenáris ülésén (a november 17-i ülésnapon) elfogadta a következő véleményt.

1. A Régiók Bizottsága észrevételei

– megítélése szerint újra meg kell találni a stratégia helyét a „megváltozott politikai kontextusban”;

A Régiók Bizottsága

1.1 kedvezően értékeli, hogy az Európai Bizottság jelentést készített a Tanács 1998. december 15-i állásfoglalásában tárgyalt erdészeti stratégia megvalósításáról;

– javasolja a fenntartható erdőgazdálkodás európai cselekvési tervének kialakítását, a jelenlegi eszközök felülvizsgálatát az erdőkre ható, különböző ágazati politikák közötti koordináció és együttműködés megkönnyítése érdekében, valamint az Erdészeti Állandó Bizottság felülvizsgálatát;

1.2 meglegedettségét fejezi ki amiatt, hogy valamennyi közösségi intézmény vizsgálja ezt a dokumentumot, ami jelzi, hogy az erdészeti témakör egyre szélesebb körű érdeklődést vált ki;

1.4 megjegyzi, hogy sem a hatályos EU-Szerződés, sem az új alkotmány szerződés nem tartalmaz közös erdészeti politikát, és a faanyagot sem tünteti fel a mezőgazdasági termékek között; ebből az következik, hogy európai szinten csupán a koordinációs és a környezetvédelmi politikai eszköz, valamint a mezőgazdasági szabályozás területén az erdők javára eszközölt beavatkozások állnak rendelkezésre, mivel az Európai Bizottság nem kívánt élni kezdeményezési hatáskörével, amely jogalap létrehozására adna lehetőséget;

1.3 tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság:

– nem alkot explicit véleményt a stratégia által elért eredményekről;

– megerősíti, hogy továbbra is érvényesek a stratégia alapelvei és alapelemei: a fenntartható erdőgazdálkodás, az erdő többfunkciós szerepe, valamint a nemzeti erdészeti programokra való hivatkozás;

1.5 tudomásul veszi azonban az Európai Bizottság azon javaslatát, hogy – utalva a lisszaboni és a göteborgi stratégiára is – tovább kell fejleszteni a stratégiát a fenntartható erdőgazdálkodás európai cselekvési tervének kidolgozásával, annak érdekében, hogy a jelenleginél strukturáltabb, jobban meghatározott és az egyes tagállamokban nagyobb biztonsággal alkalmazható eszközöket hozzunk létre;

⁽¹⁾ HL C 64., 1998. 02. 27., 25. o.

⁽²⁾ HL C 57., 2000. 02. 29., 96. o.

⁽³⁾ HL C 128., 2003. 05. 29., 41. o.

1.6 utalva az európai stratégia nemzetközi környezetben való megvalósítására, **elismeréssel szól** a létező dokumentumok és megállapodások részletes felsorolásáról, noha megjegyzi, hogy ezekben az esetekben is alkalmazandó a szubsidiaritás elve; ezért vagy az Uniót alkotó államoknak kell a nemzetközi egyezményeket ratifikálni, vagy pedig együttműködési formák kialakítása szükséges a közösségi szervek részéről;

1.7 **úgy véli**, hogy az erdők és a vizek – e két elem közötti kapcsolat magától értetődő – nemzetközi kontextusban stratégiai jelentőségű javakat képviselnek; ezekre vonatkozóan közösségi politikát kellene kidolgozni a határozott közös tervre nehezen visszavezethető politikák összessége helyett, különös tekintettel az erdőirtások és az azok következményeként fellépő árvizek közti összefüggésre;

Az erdészeti stratégia elemei

A Régiók Bizottsága

1.8 **úgy véli**, hogy mostanáig az erdészeti/faipari rendszer nem kapott elég figyelmet a gazdasági fejlesztésre irányuló közösségi politikákban; olyannyira, hogy az ágazatot – noha a teljes termelési láncban jelentős foglalkoztatást és üzleti forgalmat generál – marginális jelentőségűnek tekintik;

1.9 **szükségesnek tekinti**, hogy az Európában kitermelt különböző minőségű faanyagok – beleértve az energetikai célú ültetvények faanyagát is – felhasználása hosszú távú közösségi stratégia tárgyát képezze. A faanyag használatának népszerűsítéséhez felvilágosító és kommunikációs kampányokra van szükség, amelyek bemutatják a fa műszaki jellemzőit és a hagyományostól eltérő felhasználási területeit. A cél az, hogy fával pótoljuk az egyéb anyagokat, amelyek összköltsége – tekintetbe véve az élettartamuk végén szükségessé váló hulladékártalmatlanítást – egyre növekszik;

1.10 **véleménye szerint** a faipari termékek mintájára az egyéb erdőgazdálkodási termékeket is támogatni kell a gazdasági fejlesztésre irányuló politikai intézkedésekkel. A jelentés foglalkozik ezen termékek közül néhányal – többek között a parafával, a gyantával, a gyógynövényekkel, a gombákkal és a bogysó gyümölcsökkel –, míg másokat – mint például a vadászati és a méhészeti termékeket, a piniamagot, a szelídgesztenyét és a fűszernövényeket – nem említ;

1.11 **támogatja** az erdőtanúsítás fejlesztését, amely a termelők eszközévé kell, hogy váljon saját faanyagaiknak a belső piacon való megjelentetése során. Ily módon a felhasználók és polgárok által érzékelhető verseny jön létre. A tanúsítási rendszerek továbbra is legyenek önkéntesek, elemeikről a különböző ajánló szervezetek döntsének. A hatóság ne avatkozzon be a különböző rendszerek kidolgozásába szabványok előírása révén, kivéve, ha e szabványok az átláthatóság biztosításához és a rosszhiszemű tájékoztatás megakadályozásához szükségesek;

1.12 **hasznosnak ítéli** a csekélyebb értékű fafeldolgozási melléktermék, a fafeldolgozásból visszamaradt hulladékfa és az energetikai célú ültetvényekből származó faanyag felhasználására irányuló beavatkozások folytatását és erősítését, mégpedig

a termelési helyhez közeli területeken való hő- és energiatermelés céljára, az egyéb ásványi tüzelőanyagok kiváltása érdekében. Olyan intézkedéseket kell előírni, amelyek lehetővé teszik a faanyagból előállított energia piacának kialakítását;

1.13 **szükségesnek ítéli**, hogy a jövőbeni uniós cselekvési terv támogassa az erdészeti ágazat különböző szervezeteit – a földtulajdonosokat és a felhasználást –, és ennek során különös figyelmet szenteljen a termelési lánc elemeinek megszilárdítására, illetve helyreállítására; ezzel egyidejűleg ösztönözni és támogatni kell az erdészeti egyesületeket;

1.14 **tudomásul veszi**, hogy az erdők és a fával borított területek többfunkciós szerepe immár széles körben ismert, ez azonban legtöbbször nem a benne rejlő potenciálnak megfelelő mértékben hat ki az érintett zónák gazdaságára és a lakosság jóléteire; sőt, sok esetben a tulajdonosoknak számot kell vetniük a hatóságok által megszabott kötelmekkel és korlátozásokkal is. E problémára még nincs ellenszér, és a kohéziós, valamint a vidékfejlesztési politikák még nem képesek megfelelően serkenteni az erdős területek gazdaságát. Ennek a problémának – legalább részbeni – megoldása céljából fontos az Európai Bizottság COM(2004) 490 final javaslatában foglalt, az erdészeti és a vidékfejlesztési politikát összekapcsoló intézkedések elfogadása;

1.15 **úgy véli**, hogy a foglalkoztatás mennyiségének és minőségének javítására és a társadalmi kohézió növelésére irányuló lisszaboni és göteborgi célkitűzéseket az európai cselekvési terv előkészítéskor is tekintetbe kell venni, mivel ez mind az erdészeti termelési láncban foglalkoztatottakra, mind pedig az érintett területekre vonatkozik;

1.16 **szükségesnek ítéli**, hogy az európai cselekvési terv elősegítse az erdészeti szakemberek megfelelő arányban való bevonását az ágazatba; várhatóan ők nagyobb hozzáértéssel rendelkeznek az erdőgazdálkodás továbbfejlesztését illetően. A szakemberek bevonása hozzájárul a termelési lánc megszervezéséhez és támogatásához, valamint a tulajdonosok és az ágazatban működők szervezeteinek létrehozásához is. Az európai cselekvési tervnek tartalmaznia kell a termelési láncban működő munkavállalók megfelelő szakmai fejlődésére és képzésére irányuló programokat és kezdeményezéseket is;

1.17 **kijelenti**, hogy a fenntartható erdőgazdálkodásról, az ágazatot érintő és a környezettel kapcsolatos jogalkotásról, valamint a programok kialakításáról és végrehajtásáról pontos tájékoztatás és felvilágosítás szükséges az érintett területeken, hogy bevonjuk a lakosságot az együttműködésbe, valamint hozzájáruljunk a helyi közösségek társadalmi-kulturális fejlődéséhez;

1.18 **támogatja** az erdészeti tárgyú jogszabályok végrehajtásával, a kormányzással és a kereskedelemmel kapcsolatos cselekvési tervben (FLEGT) az illegális erdőirtás elleni küzdelem, valamint a nemzetközi egyezmények betartásának biztosítása érdekében előírt, folyamatban lévő kezdeményezéseket, és kéri azok végrehajtását, valamint kívánatosnak tartja, hogy azok jogalkotási szinten maradéktalanul elfogadásra kerüljenek;

1.19 **felkéri** a közösségi intézményeket, hogy indítsanak kezdeményezéseket az európai termelők védelmére azon területek termékeivel szemben, ahol nem tartják tiszteletben a munkavállalók és a helyi őslakosság védelmére kialakított garanciákat, és a helyi lakosságot gyakran súlyosan kizsákmányolják;

1.20 **megerősíti**, hogy egyetért az EU erdős területeket is érintő környezetvédelmi politikáival, valamint üdvözlí azt a tényt, hogy Európában állandóan növekszik a védett területek nagysága, a biodiverzitás védelmére irányuló kezdeményezések száma, valamint erősödik az elsivatagosodás elleni küzdelem;

1.21 örömmel **veszi tudomásul**, hogy a környezetvédelmi politikák egyre inkább az egész európai társadalom közkincsévé válnak, és a közösségi fellépés hozzájárult ezen pozitív eredmények eléréséhez;

1.22 **hangsúlyozza**, hogy az európai cselekvési tervnek elő kell mozdítania az erdőterületek átalakítását, az erdő többfunkciós jellegének kiemelése, a biodiverzitás elősegítése, a táj jellegének megőrzése, valamint a vízkészletek és a levegőminőség védelme érdekében. Meg kell valósítani tehát a fenntartható erdőgazdálkodás Rio de Janeiróban meghatározott elveit, valamint az erdőterületek és a teljes erdészeti termelési lánc éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásáról szóló stratégiai iránymutatásokat;

1.23 **Aggodalmát fejezi ki** a környezeti károk miatt, amelyeket a környezeti szempontból sebezhető területeken az erdészeti műveletek és kísérő tevékenységek okozhatnak. A magasan fekvő tűzveszélyes területek különösen védelemre szorulnak;

1.24 **elengedhetetlennek tartja**, hogy az európai cselekvési terv tartalmazzon tudományos és technológiai kutatási kezdeményezéseket is, amelyek különösen az alábbiakra vonatkoznak:

- a faanyag innovatív felhasználása, különösen az építőiparban és a faszervezetek egyéb alapanyagai esetében;
- erdészeti járművek és technológiák innovációja;
- a többfunkciós jelleg kialakítására irányuló erdőgazdálkodás;

1.25 **úgy véli**, hogy a kutatás szempontjából a legsürgetőbb kérdések a következők: az erdősítés módjai, az erdőállomány újraerdősítés révén történő regenerálása és a szén rövid és hosszú távon való megkötését elősegítő erdőgazdálkodás. Ezen kutatási elveket megfelelő módon tekintetbe kell venni a hetedik keretprogramban, figyelemmel az európai régiók eltérő környezeti és éghajlatai adottságaira;

1.26 **bízik abban**, hogy az európai cselekvési terv fenntartható, európai szinten tervezett kezdeményezéseket tartalmaz, amelyek célja a közvélemény tudatosságának növelése a közösségi erdőterületek sokféle aspektusára és kedvező hatásaira vonatkozóan. Különösen nagy szükség van a mindenki érdeklődésére számot tartó, valamint kifejezetten a fiataloknak szánt információs intézkedésekre, továbbá a védett területeknek, valamint az erdészeti termelési lánc és a fát nyersanyagként használó üzemek különböző helyszíneinek felkeresését magukban foglaló programokra;

1.27 **emlékeztet arra**, hogy a cselekvési tervet ki kell egészíteni az erdők és fával borított területek tűzvész, szennyezés és biotikus hatóanyagok elleni védelmére vonatkozó pontos útmutatásokkal, valamint annak kiemelésével, hogy az erdők és fával borított területek védelmet biztosíthatnak a földcsuszamlásokkal, lavinákkal és árvizekkel szemben;

1.28 **úgy véli**, hogy a tagállamok az adórendszer által jelentős eszközzel rendelkeznek az erdészeti politikával kapcsolatos – különösképpen az egyesületek létrehozására vonatkozó, vagy szociális és környezetvédelmi jelentőségű – javaslatok és irányelvek ösztönzéséhez és támogatásához. A cselekvési terv információkkal szolgálhatna az egyes tagállamokban már érvényes intézkedésekről, valamint elősegíthetné a kapcsolatokra vonatkozó kezdeményezéseket.

2. A Régiók Bizottsága ajánlásai

A Régiók Bizottsága

2.1 **javasolja**, hogy kutassák fel valamennyi lehetőséget a közösségi erdészeti stratégia jogalapjának megteremtéséhez, tekintetbe véve, hogy ez a terület időközben globális jelentőségre tett szert;

2.2 azzal a **kérelemmel fordul** a közösségi intézményekhez, hogy dolgozzanak az Európai Bizottság javaslatának minél előbbi végrehajtása érdekében – amennyiben az nem kerül módosításra –, és biztosítsák, hogy a jövőbeni európai cselekvési terv ne csupán iránymutatást jelentsen majd a tagállamok számára, hanem határozza meg a megvalósításához kapcsolódó konkrét hatásköröket és erőforrásokat is;

2.3 **úgy véli**, hogy az európai cselekvési tervet abban bízva kell elfogadni, hogy a nemzeti erdészeti programok az előre kitűzött határidőkön belül elkészülnek, ily módon azok a terv iránymutatásait is tekintetbe tudják venni;

2.4 **javasolja**, hogy a terv tartalmazzon az erdészeti termelési lánc különböző elemeinek támogatására vonatkozó javaslatokat, ösztönzési formák létrehozásával, a lánc működésének biztosítása, a csekély gazdasági értékű vagy gazdasági szempontból értéktelen erdők gondozása, a tulajdonosok és a fenntartók – az erdészeti szakembereket is magukban foglaló – szervezeteinek létrehozása, a regionális vagy a helyi hatóságok programjaiban már szereplő beruházások, kezdeményezések, szociális, környezetvédelmi és az erdők védelmére irányuló szolgáltatások létrehozása és fenntartása céljából;

2.5 **felhívja a figyelmet** arra, hogy a lehető legnagyobb elköltéssel kell eljárni az új nemzetközi erdészeti megállapodás megkötése érdekében, hogy nemzetközi szinten ténylegesen végrehajtható egyezmények jöjjenek létre; egy ilyen megállapodás világszerte érvényes eszköz lenne a fenntartható gazdálkodás területén, és általa végre lehetne hajtani a Tanács 2005. április 26-i következtetéseit;

2.6 ismételtén **javasolja**, hogy élvezzen elsőbbséget az erdőgazdálkodási és a faipari tevékenység közötti kapcsolat, az európai faanyag különböző típusainak kereskedelme, valamint a teljes termelési lánc támogatása, mégpedig oly módon, hogy az Európai Bizottság szolgálatai között a lehető legnagyobb fokú koordináció jön létre;

2.7 **elengedhetetlennek tartja** az erdőgazdálkodásból származó megújuló energiaforrások felhasználási lehetőségeinek javítását és továbbfejlesztését, illetve azoknak az Európai Bizottság megújuló energiaforrásokra vonatkozó tematikus stratégiájába való jobb integrálását oly módon, hogy az konkrét előnyöket biztosítson az erdészeti ágazat számára;

2.8 **szükségesnek tartja**, hogy az európai cselekvési terv foglalkozzon az erdők és a fával borított területek által nyújtott környezeti, idegenforgalmi, kulturális és társadalmi értékrempítő szolgáltatások témájával, oly módon, hogy ezeket önmaguk értékén becsüli meg, valamint gazdasági szempontú értékelési módokat is feltüntet azért, hogy a tulajdonosokat és a fenntartókat arra ösztönözze, hogy ezeket a szolgáltatásokat a piac részére önkéntesen nyújtsák. Ha ilyen piac nem létezik, az uniós cselekvési tervben olyan módszert, illetve intézkedéseket kell javasolni, amelyek előmozdítják a számszerűsített környezeti haszon átadását a tulajdonosok, illetve a fenntartók részére;

2.9 **kéri**, hogy az európai cselekvési terv tartalmazza azt, hogy a hatóságok által finanszírozott intézkedéseket a tulajdonosok és termelők szervezetei hajthassák végre, amennyiben ezt kívánják és erre kapacitásuk van;

2.10 **elengedhetetlennek ítéli**, hogy az európai cselekvési terv tartalmazza azon – a tagállamok és az egyéb hatóságok számára hasznos – alapelemeket, amelyek segítségével felülvizsgálható a jelenleg hatályban lévő joganyag, amelynek néhány aspektusa bizonyosan akadályozza a közösségi célok megvalósí-

tását; e tekintetben minden szinten szükség van az eljárások adminisztratív egyszerűsítésére irányuló intézkedésekre;

2.11 **elfogadja** az Európai Bizottság javaslatát az Erdészeti Állandó Bizottság felülvizsgálatára vonatkozóan, annak érdekében, hogy az alkalmassá váljon az együttműködésre az európai cselekvési terv kialakítását és végrehajtását, valamint a tagállamokkal való önálló kapcsolatok fenntartását illetően;

2.12 **elengedhetetlennek tartja**, hogy az erdészet érdekeit az Európai Bizottságon belül mind szerkezetileg, mind pedig személyzetileg olyan módon erősítsék, hogy a közösségi cselekvési terv hatékonyan végrehajtható legyen;

2.13 **javasolja**, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok hozzanak létre egy erdészeti tudományos-technikai fórumot, és hívják meg résztvevőként az egyetemek, a kutatási központok, a szakegyesületek képviselőit; e testület feladata az lenne, hogy terjessze az Unió különböző típusú erdőterületeinek milyenségével, jellemzőivel és problematikáival kapcsolatos közös tudásanyagot; a fórum tevékenységét az Európai Bizottságnak kell koordinálnia és finanszíroznia;

2.14 **kéri** – tekintve az erdészeti politika stratégiai jelentőségét a helyi közösségek jövője szempontjából – hogy az európai cselekvési terv javaslatával kapcsolatban kérjék ki az RB véleményét: mindezt annak figyelembevételével is, hogy az erdészet számos tagállamban a regionális és a helyi hatóságok illetékességi körébe tartozik.

Brüsszel, 2005. november 17.

A Régiók Bizottsága

elnöke

Peter STRAUB